

Кириченко О. В.

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державного
університету внутрішніх справ)

УДК 343.34/92

УМОВИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ, ЩО ВЧИНЮЄ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Визначено та охарактеризовано умови, які впливають на формування особи злочинця, що вчинює злочини проти громадської безпеки.

Ключові слова: детермінація, умови злочинності, криміногенні чинники, особа злочинця, злочини проти громадської безпеки.

Постановка проблеми. Криміногенна детермінація виражається у двох основних видах: спричиненні (генетичний зв'язок – “причина – наслідок”) та обумовленні (зв'язок сприяння, створення сприятливих умов для формування та реалізації причин) злочинності.

Причинами та умовами злочинності та злочинів визначаються завжди негативні явища та процеси, тобто протиріччя встановленим у суспільстві соціально-економічним, ідеологічним та правовим відносинам [1, с. 789].

Якщо ж розглядати умови злочинності в системі детермінації, це явища, які самостійно не здатні викликати злочинність, але, сприяючи причинам, супроводжуючи та впливаючи на них, забезпечують певний їх розвиток, необхідний для виникнення наслідку (тобто злочину). Взагалі, умовами злочинності виступають різноманітні недоліки в управлінській та організаційній сфері діяльності різних галузей господарства і державного управління.

Умови, що сприяють вчиненню певної групи злочинів (конкретного злочину), розглядаються у двох аспектах: 1) умови, які сприяють формуванню мотивації та криміногенному формуванню особистості; та 2) умови, які сприяють вчиненню безпосередньо злочину.

Умови, що сприяють формуванню мотивації, та умови, які сприяють криміногенному формуванню особистості, між собою взаємопов'язані. Вони впливають на формування мотиву вчинення злочину та її мети. У свою чергу, мета вчинення злочину визначає об'єкт посягання та спосіб вчинення злочину.

Останніми роками злочинність характеризується появою нових для країни детермінантів, пов'язаних із психологічною атмосферою в суспільстві, а саме жорстокості і насильства, що призводить до втрати впевненості в завтрашньому дні, загрози безпеці суспільства. При низькій загальній і правовій культурі, ці фактори створюють у середовищі, і передусім серед молодих людей, неминучу атмосферу роздратування, озлобленості, пошуку “ворога”.

Злочини проти громадської безпеки належать до найбільш небезпечних та розповсюджених в Україні. Вони посягають на громадську безпеку, створюють загрозу життю і здоров'ю людей, власності, довкіллю, нормальній діяльності підприємств, установ та організацій. Визначення умов, які сприяють криміногенному формуванню особистості, є визначальним для індивідуально-запобіжної роботи правоохоронних органів щодо осіб, які схильні до вчинення цих злочинів.

Мета цієї статті – визначити та проаналізувати умови, які впливають на формування особи злочинця, що вчинює злочини проти громадської безпеки.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Детермінанти злочинності взагалі та детермінанти окремих видів злочинів проти громадської безпеки розглядали в своїй роботі Г.А. Аванесов, А.І. Алексєєв, Ю.М. Антонян, О.М. Бандурка, В.О. Глушков, В.В. Голіна, Л.М. Давиденко, І.М. Даньшин, О.М. Джужа, А.І. Долгова, В.П. Ємельянов, А.П. Закалюк, О.Г. Кальман, І.І. Карпець, І.П. Козаченко, В.С. Комісаров, Н.Ф. Кузнєцова, В.М. Куц, В.А. Ліпкан, О.М. Литвак, П.П. Михайленко, В.П. Тихий та ін.

Виклад основного матеріалу. Формування особи відбувається в результаті безперервної дії на неї соціальних факторів. Якщо ці фактори позитивні і супроводжують соціально-схвалювані акти поведінки, формується позитивна соціалізована особа. Якщо ж вони супроводжують акти поведінки, прийняті у даному соціальному мікросередовищі, але що суперечать нормам моралі суспільства, то формується особа з високою вірогідністю вчинення протиправних дій.

Властивість криміногенності та кримінальності виникає у мотивації не відразу, не автоматично на ґрунті антисуспільної спрямованості особистості. Криміногенна властивість та її міра розвиваються поступово, стосуються, як правило, не всіх, а окремих умов життєдіяльності суспільства, окремих способів та засобів задоволення у них своїх потреб. Особа проходить етап вибору, орієнтації щодо предметів задоволення цих потреб, можливості легальних засобів щодо цього та за відсутності останніх – орієнтації на використання протиправних, злочинних форм і засобів [2, с. 283].

Процес формування особи не можна правильно уявити, якщо не враховувати ролі потреб, які виявляючись у формі інтересів, бажань, прагнень, визначають поведінку людини і, зрештою, саму особу. Вони сприяють виникненню у людини певної внутрішньої напруги, яка і спонукає її до дії. Проте безпосереднім мотивом поведінки потреба стає у міру переживання і усвідомлення її суб'єктом, а саме задоволення її пов'язується з конкретним об'єктом.

Будучи своєрідною єдністю об'єктивного і суб'єктивного, людські потреби є достатньо складним утворенням. Зокрема, відомий психолог А.М. Леонт'єв розглядає потребу у двох аспектах: 1) як внутрішні умови, передумова до діяльності, що виступає як деякою "потребою" організму, та 2) як регулятор конкретної діяльності суб'єкта в наочному середовищі [3, с. 87].

Потреби набувають свідомої, смислуотворюючої сили через інтерес, тобто через повне розуміння суті потреби та способів її задоволення. Інтерес, будучи властивістю спрямованості особи, є складним, динамічним явищем. Інтерес можна визначити як мотив або вибіркоче ставлення особи до об'єкту через його життєву значущість і емоційну привабливість. Будь-яка людина володіє безліччю стійких конкретних потреб і інтересів, організованих в єдину систему, що динамічно розвивається. Примітивні потреби і інтереси особи в сукупності з дефектами етичної і правової свідомості обумовлюють злочинну поведінку.

Людська потреба, для того щоб породити мотив поведінки, у тому числі й злочинну, повинна актуалізуватися, тобто перетворитися зі скритої, пасивної форми на активну, уявну [4, с. 55].

Кримінологічні дослідження підтверджують, що різні види потреб мотивують злочинну діяльність із різним ступенем інтенсивності. Оскільки 90 % умисних злочинів зводяться до двох груп: корисливих та насильницьких (агресивних) діянь, то й мотивуючі їх потреби також обмежені: це матеріальні, сексуальні потреби, а також потреби у соціальному спілкуванні [4, с. 48].

Становлення антигромадських вчинків, відносин, свідомості й поведінки – це процес взаємодії негативних об'єктивних умов і суб'єктивних чинників, “предметності” і мотивація негативних потреб і дії індивідів [5, с. 76.].

Виявлення суперечностей у психіці злочинця дозволяє визначити формування антисоціальної спрямованості особи. Особливістю таких осіб є суперечності духовного світу, що виражаються в наявності позитивної і негативної спрямованості. У складних життєвих ситуаціях внутрішній конфлікт особи можуть бути вирішені на користь негативної спрямованості.

Як зазначив В.М. Трубніков, для більшості злочинців вчинення злочину пов'язане з їх психічними відхиленнями, властивостями їхньої психіки, що є визначальними і вирішальними у процесі вчинення злочину. Точне і повне визначення сфери умов формування мотиваційної системи особистості злочинця і сфери умов формування і вчинення конкретного суспільно небезпечного діяння дозволить нам намалювати нам об'єктивну картину вчинення злочину, провести кваліфікацію вчиненого відповідно до вимог закону [6, с. 110-117].

На формування особи злочинця, що вчинює злочини проти громадської безпеки, а саме на формування мотивації та криміногенне формування особистості, впливає ряд основних чинників: вплив макро- і мікросередовища на конкретного суб'єкта, негативний вплив сімейного виховання, негативний вплив навколишнього оточення (друзів, знайомих, колег по роботі тощо), недоліки шкільного, побутового виховання, психологічний вплив засобів масової інформації тощо.

Дослідження індивідуалізованого варіанту сукупного впливу макро- і мікросередовища на конкретного суб'єкта, на наш погляд, можна здійснити за допомогою визначення взаємозв'язків соціально-нормативних деформацій у суспільстві із злочинними явищами та процесами, які нині проду-

куються і діють як суб'єктивні та об'єктивні фактори, що впливають на свідомість і регулюють поведінку у соціальному середовищі.

Механізм злочинної поведінки на загальносоціальному (макросоціальному), груповому (мікросоціальному) та індивідуальному рівнях можна умовно визначити за такою схемою:

1) створена система цінностей, гіпертрофовані потреби та викривленні ціннісні орієнтації окремих категорій громадян (або вакуум у системі цінностей) приводить у дію механізми, що руйнують систему соціальних інститутів, призводять до заміни соціальних норм «псевдонормами», порушують соціальні відносини у системі правопорядку;

2) у свою чергу, завдяки неефективності, реформованості соціальних норм, що повинні регулювати процеси протидії злочинності, відокремлюють останніх від конкретних кримінальних реалій, нестабільності, невизначеності послабленості їх фактичного застосування (що тягне безкарність, безвідповідальність правопорушників), порушення зв'язку між елементами системи правового регулювання, спрацьовує механізм деформації та викривлення систем соціальних цінностей у свідомості певної частини громадян, а також у системі функціонування державних і громадських інститутів, покликаних протидіяти злочинності;

3) аналогічно деформації та дисфункції соціальних інститутів щодо забезпечення безпеки та організації законотворчої поведінки громадян і підтримання і підтримання громадського порядку, здійснення соціального контролю створюють механізм соціальної напруженості та конфліктних ситуацій, породжують заміну діяльності державних інституцій неформальними, у тому числі злочинними, засобами, негативного впливу на свідомість, нормативно-правову систему та деформують суспільні відносини у вигляді кримінальних явищ та процесів;

4) деформаційні соціальні відносини можуть, у свою чергу, бути чинними механізмами як у вигляді початкових етапів, так і кінцевою ланкою викривлення системи ціннісних орієнтацій громадян, порушень системи функціонування соціальних інститутів, дефектів та дисфункцій у правозастосовчій діяльності судових та правоохоронних органів, що призводить до заміни орієнтації, збільшення конфліктів (у тому числі пов'язаних із злочинами), підміни норм, «тіньовою» нормотворчістю та неформальними зв'язками (корупцією) і втрати соціального контролю за злочинністю [7, с. 66-70].

Форма кризових явищ соціального характеру еволюціонує відповідно до стану напруженості соціально конфлікту від звичайних, у межах дозволеного правовими та моральними нормами, соціальних дій протестного характеру (мітинги, страйки, марші протесту тощо) до екстремістської та терористичної діяльності [8, с. 59; 9, с. 86].

Разом з суспільством на людину в цілому впливають і різні індивідуальні обставини її життя: колектив, в якому вона навчається або працює, сім'я, друзі, сусіди.

Соціалізація індивіда, починаючи з його сімейного виховання, проходить крізь усе життя, проте найінтенсивніше вона протікає в підлітковому

та юнацькому віці, коли людина шукає, визначає і затверджує своє місце в системі суспільних відносин.

Незаперечна роль сім'ї як провідного і незамінного чинника соціалізації особи. Основними критеріями оцінки здатності її виконувати свої функції є позитивні між особові відносини, емоційно-психологічна сумісність подружжя, глибока і взаємна симпатія, принципова єдність їх інтересів і ціннісних орієнтації, одночасно відповідних тим, які схвалюються державою. Разом з тим, є сім'ї, які з різних причин не виконують своїх виховних функцій, що прямо або побічно сприяє формуванню у дітей аморальних, а часом і протиправних орієнтації.

Вади родинного виховання, обумовлені як випадками прямого негативного впливу родини, так і неможливістю родини вирішувати питання морально-психологічного виховання дитини в умовах руйнування системи державних органів виховання і підризу матеріальної бази родинного виховання;

Основними формами криміногенного впливу сім'ї на поведінку молоді є: активне залучення учнівської молоді до пияцтва, вживання наркотиків, бійки, сварки, розбещеність у сім'ї, вчинення злочинів; приклад безкарної антигромадської поведінки, яку юнаки сприймають як стереотип звичайної повсякденної моральної поведінки; виштовхування молоді на вулицю, розчарування її в батьках, почуття власної неповноцінності й обділеності.

Деформація структури сім'ї є однією з об'єктивних умов зростання кількості "важких" учнів. Переважна частина молодих людей, які вчинили злочин, зростала в проблемних сім'ях, кожен третій юнак, який вчинив правопорушення, – з неповної сім'ї [10, с. 131-138].

До криміногенно значущих внутрісімейних суперечностей відносяться: аморальні відносини між батьками; порушення етичної цілісності відносин між батьками й дітьми; відсутність єдності в етичній спрямованості дітей, так само така суперечність як потреба дитини в емоційному теплі та відмова йому в цьому.

Одним із чинників негативного сімейного впливу на формування особи злочинця, у тому числі особи, що вчинює злочини проти громадської безпеки, є насильство в сім'ї. Насильство в сім'ї завдає руйнуючого емоційного удару по дітям, що у свою чергу, може породити їх жорстокі дії. Особи, відносно яких було застосовано насильство з боку батьків або відносно їх близьких, у майбутньому також можуть застосовувати таке насильство, при цьому можуть використовувати заборонені до обігу предмети (вогнепальну та холодну зброю).

Із збільшенням віку дитини вплив сім'ї на нього помітно зменшується. Далі спрацьовує одна з наступних закономірностей: відбувається посилення впливу з боку школи або неформальної групи однолітків. Частіше в цьому єдиноборстві перемагає неформальна група, оскільки школа нерідко виявляється не в змозі компенсувати і виправити витрати сімейного виховання.

Особливої інтенсивності соціалізації особи набуває в ході шкільного

навчання. Школа, як особливий соціальний інститут, забезпечує та направляє не тільки загальноосвітній, але й духовний, світоглядний розвиток особи неповнолітнього. Виховуючи характер шкільного навчання в плані соціалізації виявляється в безлічі чинників. Учні повинні засвоїти норми правильного мислення, досвід етичного і естетичного мислення, етичні і естетичні відносини до дійсності, систему ідейно-політичних поглядів, вміння самостійно користуватися всім духовним фондом, сприймати його як самоцінність [11, с. 47].

Крім недоліків сімейного та шкільного виховання, на формування особи злочинця, що вчинює злочини проти громадської безпеки, впливає негативний вплив найближчого побутового оточення, який нині є домінуючим фактором, і сприяє антисоціальній орієнтації осіб, формує в них уявлення про допустимість злочинних дій певного типу. Особливу роль у формуванні злочинної мотивації сприяє беззаконня та всюдозволеність, депресивні настрої у суспільстві (посилення занепокоєння громадян щодо власної безпеки та безпеки членів сім'ї) та традиційна агресивність (вирішення існуючих проблем за допомогою насилля, з використанням зброї, вибухових речовин тощо).

Одним із чинників, що детермінують злочини проти громадської безпеки, є вплив засобів масової інформації на формування негативних соціально-психологічних властивостей особи злочинців.

Поява нових інформаційних технологій на озброєнні сучасних масмедіа дозволили занурити людство (найбільш інформаційно розвинену його частину) у світ віртуальної реальності, тобто світ, в якому інформаційні потоки режисовані таким чином, щоб викликати у людини розумної заздалегідь прогнозовані психофізіологічні реакції [12, с. 95].

Засоби масової інформації використовують два способи розповсюдження інформації – послідовним та фрагментарний. Перший спосіб частіше використовується пресою, послідовно та різнопланово висвітлюючи у стаття та інших публікаціях ту чи іншу політичну проблему. Другий спосіб – фрагментарне подання інформації – особливо розповсюджений на телебаченні. Він породжує для слухачів ряд труднощів у сприйнятті того чи іншого явища чи події [13]. Таким чином, система засобів масової інформації може бути класифікована за способом подачі інформації: 1) електронні засоби масової інформації, що включають телебачення, радіомовлення та веб-сайти; 2) друковані засоби масової інформації (преса).

Засоби масової інформації стали невід'ємною частиною культури сучасного суспільства. Саме засоби масової інформації здійснюють позитивний вплив на формування особи, особливо це стосується неповнолітніх та молоді. За допомогою засобів масової інформації можливо здійснювати профілактичні заходи щодо протидії злочинності, у тому числі й злочинів проти громадської безпеки. Проте, засоби масової інформації можуть і негативно впливати на поведінку особи, коли вони пропагують культ сили, жорстокість, насилля тощо.

Як зазначив І.М. Даньшин, засоби масової інформації широко пропагують жорстокість, культ сили, порнографію, цинізм, вандалізм, “блатну

субкультуру”. Трансляються різноманітні низькопробні телепрограми ... Все це здійснює, в першу чергу на молодь, провокуючий вплив, дезорієнтує її при виборі відповідних ліній поведінки у повсякденному житті [14, с. 77].

У багатьох випадках сцени телевізійного насильства можуть служити джерелом злочинного досвіду, що є вкрай небезпечним явищем. Зважаючи на те, що злочинний досвід (у широкому розумінні) – це сукупність негативних звичок і норм поведінки, що ґрунтується на антисуспільній моралі, на основі яких у окремих осіб формуються професійні навички вчинення злочинів або (у вузькому розумінні) – це сукупність знань про шляхи досягнення мети злочину та створення перешкод для його вчинення [15, с. 70].

За допомогою зазначених інформаційних джерел пропагандується культ “успішних злочинців”. І хоча автори публікацій, новин або фільмів не ставлять за мету пропаганди цього, проте готують продукцію на цю тематику, оскільки це на сьогодні “модно” та цікавить інтерес у суспільстві, що в свою чергу призводить до побічної пропаганди. Значна кількість російських серіалів “Бригада”, “Бандитський Петербург”, “Антикілер” тощо перевернули уявлення молоді про позитивного та негативного героя. Підлітки імітують героїв-злочинців. Окремі фільми пропагують не загальнолюдські цінності, а культ насильства та жорстокості, мораль за кримінальними поняттями. Наприклад, після перегляду серіалу “Бригада” велика кількість молоді бажали би стати героями фільму, які за сценарієм належали до злочинців, що діяли у складі банди.

Для осіб, що вчинили злочини проти громадської безпеки, це ще є й способом самоствердження. Для задоволення своїх бажань вони готові на будь-які агресивні дії, в чому схожі з насильницькими злочинцями, в поведінці яких більше ситуаційного, імпульсного, чим вольового.

Потреба у самоствердженні є зворотним боком потреби спілкування, яка запрограмована у людини як наслідок його історичного розвитку. Таким чином в людині виявляється єдність індивідуального і суспільного. Людина народжується потенційно готовою вступити у суспільні відносини, оскільки не може жити поза суспільством, поза колективними зв'язками. Саме у суспільстві у нього розвивається самосвідомість, відбувається самопізнання і виникає потреба в самоствердженні. Але людина безпосередньо вступає у відносини не з усіма членами суспільства, а з певними групами і колективами. І якщо потреба в спілкуванні з певними групами не узгоджується з її потребою в самоствердженні, людина відчужується від цих груп і вступає в інші або виражає протест з метою звернути на себе увагу, внести в свідомість інших осіб подання про значущість свого «Я», що нерідко виливається в зухвалі форми поведінки.

Висновки. Таким чином, на формування особи злочинця, що вчинює злочини проти громадської безпеки, а саме на формування мотивації та криміногенне формування особистості, впливають ряд основних чинників: вплив макро- і мікросередовища на конкретного суб'єкта; негативний вплив сімейного виховання, навколишнього оточення; недоліки шкільного, побутового виховання; психологічний вплив засобів масової інформації;

беззаконня та вседозволеність; депресивні настрої у суспільстві; традиційна агресивність; потреба у самостверженні в суспільстві.

Бібліографічні посилання

1. Кузнецова Н. Ф. Избранные труды / Н. Ф. Кузнецова. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2003. – 834 с.
2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн.1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки / А. П. Закалюк. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2007. – 424 с.
3. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
4. Кудрявцев В. Н. Генезис преступления. Опыт криминологического моделирования : Учеб. пособие / В. Н. Кудрявцев. – М. : Издательская группа «ФОРУМ – ИНФРА-М», 1998. – 216 с.
5. Джумаев Д. Д. Нравственное воспитание личности в трудовом коллективе / Д. Д. Джумаев. – Ташкент : Узбекистан, 1981. – 198 с.
6. Трубников В.М. Нове про суб’єкт злочину // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – Спецвипуск. – Х., 2002. – С.110-117.
7. Джу́жа О. Щодо механізму злочинної поведінки / О. Джу́жа, В. Василевич, А. Кирилук // Право України. – 2005. – № 6. – С. 66-70.
8. Юрьев А. И. Политическая психология терроризма / А. И. Юрьев // Психология и психопатология терроризма: Гуманитарные стратегии антитеррора. – СПб., 2004. – 223 с.
9. Социальная коммуникация и социальное управление в экоантропоцентрической и семиосоциопсихологической парадигмах : В 2 кн. – М., 2000. – 155 с.
10. Пономаренко Г.О. Запобігання правопорушенням і злочинам серед учнівської молоді // Педагогіка і психологія. – 1997. – №4. – С. 131-138.
11. Лановенко И. П. Борьба с групповыми правонарушениями несовершеннолетних / И. П. Лановенко, А. Я. Светлова, А. И. Рощин и др. ; отв. ред. И. П. Лановенко. – К. : Наукова думка, 1982. – 201 с.
12. Рижов І. Тероризм і боротьба з ним: деякі припущення соціально-інформаціологічної парадигми / І. Рижов // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – №1. – С. 94-97.
13. www.i-u.ru/biblio/arhiv/books/pugachev_politolog/polit20.asp.
14. Даньшин И. Н. Детерминация преступности несовершеннолетних / И. Н. Даньшин // Питання боротьби зі злочинністю : Збірник наукових праць. – Х. : “Право”, 2004. – № 8. – С. 75-78.
15. Бугера О. І. Проблеми використання засобів масової інформації для запобігання злочинів серед неповнолітніх : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 “Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право” / Бугера Олена Іванівна. – К. : Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, 2006. – 224 с.

Кириченко О. В. Умовля, впливаючі на формування личности преступника, совершающего преступления против общественной безопасности. В статье определены и охарактеризованы условия, которые влияют на формирование личности преступника, совершающий преступления против общественной безопасности.

Ключевые слова: детерминация, условия преступности, криминогенные предпосылки, личность преступника, преступления против общественной безопасности.

Kyrychenko O. V. Conditions affecting the formation of criminal identity who commits crimes against public safety. The author has identified and described the conditions that influence the formation of a criminal that commits crimes against public safety. It is noted that the definition of conditions conducive to the formation of criminogenic personality is crucial for individual preventive policing for people who are prone to commit these crimes.

The formation of a criminal that commits crimes against public safety, namely the

formation of criminal motivation and identity formation, affects a number of key factors: the impact of macro- and microenvironment on a specific subject, the negative impact of family education, the negative impact of the environment (friends, acquaintances, co-workers, etc.), the shortcomings of school, home education, the psychological impact of the media. A special role in the formation of criminal motivation promotes lawlessness and permissiveness, depressive mood in society (increased concern of citizens for their own safety and the safety of family members) and traditional aggressiveness (solving existing problems through violence, using weapons, explosives etc.).

For persons who have committed crimes against public safety, it is there way of affirmation. To satisfy their desires, they are ready for any aggressive action in common with violent criminals, the behavior of which more situational, impulsive than volitional.

Keywords: *determination, conditions of crime, criminogenic factors, criminal identity, crimes against public safety.*

Надійшла до редакції 19.12.2013

Міняйло Н. Є.

кандидат юридичних наук, доцент
(м. Київ)

УДК 343.97

ПРОБЛЕМА ПОШИРЕННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Розглянуто проблему поширення організованої злочинності на сучасному етапі розвитку України. На основі статистичних даних визначено, що українська організована злочинність набуває якісно нових ознак, трансформується, змінює основні напрями кримінальної діяльності, що вимагає концентрації зусиль правоохоронних органів у боротьбі із найбільш розповсюдженими та небезпечними формами організованої злочинної діяльності.

Ключові слова: *організована злочинність, поширення, наркотики, трансформація, фактори, злочини.*

Постановка проблеми. Характеризуючи сучасну кримінологічну ситуацію в умовах політичних, соціальних та економічних перетворень в Україні, слід враховувати, що на їх шляху перешкодою стоїть криміналізація всіх сфер життєдіяльності держави, яка набула високоорганізованих форм і рис самостійної антисоціальної діяльності, формуючи свої специфічні цілі і вирішуючи завдання, зумовлені кримінальними інтересами, використовуючи протиправні способи і засоби їх реалізації.

Сьогодні зрозуміло, що до кола протиправних інтересів організованих злочинних груп і співтовариств потрапляють цілі сектори економіки. Сучасні злочинні організації (групи, формування, об'єднання, спільноти) орієнтуються на системну, масштабну і багатоаспектну кримінальну діяльність, а поширення організованої злочинності в Україні стає фактором, що негативно впливає на національну безпеку держави.